No. 1985 Zaterdag 28 Januari 1922. 39ste Jaargang

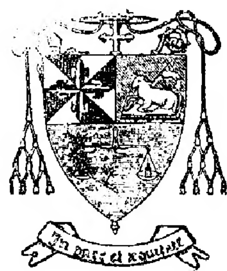
AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSHCE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: Brionplein Overzijde.
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Fr. Michael Gregorius Vuylsteke

van de Orde der Predikheeren

door de gratie Gods en de gunst van den H. Stoel

titulair Bisschop van Charadrus en Apostolisch Vicaris van Curaçao

aan de Priesters en Geloovigen van zijn Vicariaat

Zaligheid in den Heer.

Op het onverwachts, nog voor wij gehoord hadden van de ziekte des Pausen, ontvingen Wij, Beminde Geloovigen, de droeve tijding van 's Pausen overlijden op Zondag 22 Januari ll. Onze Heilige Vader werd door een kort maar hevig lijden aan de Kerk ontrukt.

De kroon is ons van 't hoofd gevallen! 1)

Z. H. Paus Benedictus XV was een roemrijk regeerende Paus. Meer dan ooit werd onder zijn gezegend bestuur de H. Stoel het middelpunt van zedelijke kracht, en vastheid des Geloofs. De eenheid van Gods Kerk te bewaren en te bevorderen was zijn innigst streven. Een der laatste daden van zijn Pontificaat was het uitschrijven van gebeden over geheel de Katholieke Wereld voor de bekeering onzer afgedwaalde broeders. Een groote troost was het zeker voor onzen beminden Vader, dat juist in deze tijden van twijfel en ongeloof, vooraanstaande mannen in alle landen der wereld in grooten getale zich richtten tot de Katholieke Kerk, pilaar en vastigheid der waarheid." (2) Paus BENEDICTUS, was de Gezegende die kwam in den **naam des Heeren (3) om zijn broeders te bevestigen (4) en allen die zochten te wijzen naar de Stad Gods, welke niet verborgen kan blijven, omdat zij gebouwd is op een berg. (5)**

Ook op niet-geloovigen heeft het Pontificaat van Paus BENEDICTUS diepen indruk gemaakt. Verschillende regeeringen over geheel de wereld zochten den moreelen steun van den Paus om vrede en eendracht onder hunne volken te bevorderen. Paus BENEDICTUS XV heeft van zijn kant alles beproefd om den wereldoorlog minder wreed te maken en zijn einde te verhaasten. Zijn oproep tot ontwapening en tot het zoeken naar andere, meer vreedzame middelen om de bestaande geschillen tusschen Volken te beslechten, werkt nog altijd vruchtbaar na.

Veel mocht de Kerk van Christus van dezen Opperherder nog verwachten, ja geheel, de wereld toonde de grootste belangstelling voor zijne daden, die reeds aangekondigd, maar nog niet verwezenlijkt konden worden.

De goede God liet echter zijn trouwen dienaar niet langer gebukt onder den zwaren last van zorgen voor Christus' Kerk, en het onverzwakt streven om de wereld te doordringen met den zuurdeesem des Geloofs.

Zalig zijn de dooden, die in den Heer sterven, want hunne werken volgen hen. 6)

De lamp brandend in de hand en de lendenen omgord is de Paus gestorven te midden zijner groote werkzaamheid. Een goeden en getrouwen knecht heeft de Paus zich getoond; de Heer moge hem reeds hebben toegelaten in Zijn Vreugde 7). Maar daar niets wat besmet is den Hemel kan binnengaan 8) verzoeken Wij U, Beminde Geestelijkheid en Geloovigen door Uwe offers en gebeden aan te vullen wat aan zijne goede werken nog mocht ontbreken, opdat het eeuwige licht hem spoedig verlichte en de eeuwige rust zijn deel zij met Gods Heiligen.

Daarom schrijven Wij voor, dat in alle kerken en kapellen van Ons Vicariaat op een dag in de week, volgend op de afkondiging van dit Herderlijk Schrijven, een plechtige uitvaart zal gehouden worden voor de zielerust van Z. H. Paus Benedictus XV. Den Geloovigen verzoeken Wij op dien dag de H. Communie voor den Paus op te dragen.

Wij verzoeken verder den Heeren Pastoors ook voor de kinderen een Algemeene H. Communie voor te bereiden.

Nu de Kardinalen van de H. Roomsche Kerk te Rome in Conclaaf vergaderen om een nieuwen Paus te kiezen, verzoeken Wij Geestelijkheid en Geloovigen toch veel te bidden om Gods bijstand en de voorlichting van den H. Geest.

„Daarom bepalen Wij:

1o. In iedere H. Mis zal de Oratio Imperata de Spiritu Sancto gebeden worden vanaf den dag na ontvangst van dit schrijven, totdat de keuze van den nieuwen Paus bekend is.

2o. Na iedere vaste Mis zullen de Priesters met de Geloovigen vijfmaal het Onze Vader en Wees Gegroet bidden onder de zelfde bepaling als boven.

En zal dit ons Schrijven in alle kerken en openbare kapellen van Ons Vicariaat worden voorgelezen op den eersten Zondag na ontvangst.

Gegeven op Curaçao, den 25 Januari 1922.

FR. MICHAEL GREGORIUS.

1) Thren. 5. 16. 2) I Tim. 3, 15. 3) Math. 21, 9. 4) Luc. 22,32 5) Math. 5,14. 6) Apoc. 14,13., 7) Math. 25,23. 8) Apoc. 21,.27.

Paus Benedictus XV.

Onder zeer moeilijke tijdsomstandigheden had Kardinaal JACOBUS PAULUS JOANNES BAPTISTA DELLA CHIESA, Aartsbisschop van Bologna, den 4n September 1914 den Stoel van Petrus beklommen.

Zijn heilige Voorganger, de eenvoudige knaap van Riësa, JOSEF SARTO, was gestorven uit hartzeer over het mateloos wee door den grooten wereldoorlog over de aarde gebracht. Nog was Italië niet meegesleept in den krijg, en hield Noord Amerika zich nog onzijdig, maar heel de Christenwereld kromp toch ineen onder onzegbaar leed en ieder oogenblik konden nog geweldiger rampen gevreesd worden.

De Paus zag zich als afgesloten van de wereld, afgesneden van zijn Raadgevers, niet in staat bevriende Mogendheden te raadplegen, terwijl de Kerk Gods velen harer Priesters, jeugdige Levieten, Religieuzen en Kloosterzusters in dienst van den oorlog zag geroepen, Parochies, Scholen en Kerkelijke instellingen als verweesd achterlatend. Aan de uitbreiding van Christus' Rijk op aarde kon ter nauwernood worden gedacht; in plaats van het: Gaat en onderwijst alle Volken" klonk het den Missionarissen tegen: Komt en helpt uw Vaderland.

Vreeselijk was de algemeene verwarring in heel de Christenwereld, treurig de puinhoop van ontelbare kerken, hoogescholen en instellingen.

Is het wonder, dat de nieuwe Paus tot devies nam: In U o Heer heb ik gehoopt en in eeuwigheid zal ik niet beschaamd worden"?

God alleen kon hier hulpe brengen. Het roerend Gebed voor den Vrede klonk zonder ophouden over geheel de wereld. Geen oogenblik, ook niet bij het hoog oplaaien van den oorlogbrand, is de stem van den Paus van Rome verstomd, steeds krachtiger aanmanend tot VREDE.

Het eerste Pauselijk Rondschrijven tot de Katholieke wereld gericht op 8 September, vier dagen na zijn troons bestijging, vangt aan met de woorden:

Wanneer wij van dezen hoogen wachtpost van het Apostolisch ambt onzen blik laten gaan over de kudde des Heeren, vervult ons aanstonds een onbeschrijflijke schrik en een diepe droefheid wegens het onzettende oorlogstooneel waardoor een zoo groot gedeelte van Europa te vuur en te zwaard verwoest en met Christen bloed overstroomd wordt."

En op 't slot:

„Zoo bidden en bezweren wij uit geheel onze ziel, diegenen die het lot der volkeren in handen hebben, dat zij, om het heil der menschheid, de tweedracht zullen beëindigen en bedenken, dat er reeds te veel ellende en droefheid geleden worden, om deze nog te vermeerderen; dat er reeds genoeg puinhoopen gemaakt zijn en genoeg bloed gestort is."

Drager van het Christelijk Beginsel toonde zich de Paus, toen hij optrad in het belang der uitwisseling van gevangenen, weduwen en weezen ondersteunde, een correspondentiebureau opende voor de soldaten en hun achtergelaten familie.

Brief op brief richtte Zijne Heiligheid tot de Priesters en Religieuzen aan het front, dat zij toch hun waardigheid zich steeds bewust zouden zijn en niet terugschrikken voor de gevaren des doods om hun plicht te doen, te helpen waar zij konden, den stervenden de H. Sacramenten toe te dienen, de gewonden liefderijk te verplegen.

Herhaaldelijk bood de Paus zijn bemiddeling aan om het herstel van den vrede te bespoedigen. Zijn vredesvoorstellen, met algemeene ontwapening in plaats van oorlogsschuld en schadevergoeding, getuigden van een diepen blik en helder oordeel.

En na den oorlog!

Hoe wist de Paus de algemeene verbroedering aan te wakkeren, overal te helpen met woord en daad om geschillen te beslechten en een einde te maken aan eeuwenoud onrecht. De Polen, Finnen, Slowakken, Ieren, en zoovele andere onderdrukte kleine naties vonden bij den Paus steun om hare vrije onafhankelijkheid af te dwingen van hun overheerschers.

Niet zoodra waren de nieuwe republieken gesticht, of zij zonden hun vertegenwoordigers naar Rome, naar den Paus, hun Vader en Beschermer. De groote Naties beijverden zich om strijd hun afgezanten te accrediteeren bij den Pauselijken Stoel.

De Paus was weer het Middelpunt van het algemeene werk van beschaving en vrede.

Het Missieleven verheugt zich in nooit gekende belangstelling, Amerika en Engeland zien de grootsche Katholieke Beweging met den dag groeien. PRESIDENT WILSON, PRINS ITO, FRIEDCHOFF NANZEN huldigen den Paus als een wereldmacht, als het centrale punt van de moreele kracht der Christelijke Beginselen. De Paus, omringd door de grootste Naties der wereld, straalt in vollen glans van zedelijke grootmacht, drager van het vredesidee en der beschaving.

Paus Benedictus XV was een Man des Vredes. De geschiedenis zal zijn bestuur naar waarde weten te schatten als dat van een wijs, voorzichtig Opperherder, die in den vollen zin des woords vredelievend was.

Het Conclave.

Wie zal de nieuwe Paus zijn?

Die niet-katholieke wereld maakt zich over deze vraag misschien drukker dan de katholieken zelf.

Wij, voor ons, weten, dat Christus met zijne Kerk is tot aan het einde der eeuwen, zijn ook overtuigd, dat een gewichtige aangelegenheid als de keuze van een nieuwen Paus zeker staat onder de bizondere bescherming van Gods Voorzienigheid en Voorlichting des H. Geestes.

Het eenige wat wij, geloovigen, te doen hebben is bidden, veel vurig en vertrouwvol bidden.

Voor het overige wachten wij kalm af, wien de Heer stellen zal om zijne Kerk te besturen.

Paus Benedictus is wel dood, maar Petrus blijft leven in zijn opvolgers.

De macht des Pausen blijft na diens dood bewaard in het College der Kardinalen, als het hooge bestuur der Kerk. Zij zullen zich echter onthouden van elke daad, welke de Pauselijke volmacht vereischt en houden alleen de loopende zaken gaande. De gewichtige besluiten laten zij rusten; die blijven bewaard voor den Opvolger van den overleden Paus.

Mocht echter een gewichtige zaak geen uitstel dulden, dan beslist het gezamenlijke College van Kardinalen bij meerderheid van stemmen. Van deze beslissing wordt echter de nieuwe Paus onmiddellijk in kennis gesteld, om haar te bekrachtigen, te wijzigen, of te vernietigen.

Wanneer het College voltallig is, bestaat het uit 70 leden.

Zes dragen den titel Kardinaal-Bisschop en besturen de zes diocesen waarin het grondgebied van Rome verdeeld is. Zij besturen ze als Vicaris van den Paus, die de eigenlijke Bisschop van Rome is.

Verder zijn er 50 Kardinaal-Priester, en 14 Kardinaal-Diaken.

Bij den dood van een Paus vormen de drie oudste Kardinalen, een van elken Kardinaalrang, Bisschop, Priester, Diaken, een Commissie, die alle zaken regelt met bijstand van den Kardinaal Kamerheer des Pausen. Bij gewichtige beslissingen houdt het geheele college van Kardinalen vergadering, en besluit gezamenlijk, of laat, na onderling goedvinden, de regeling en beslissing aan de Commissie der drie oudsten over.

Gedurende negen dagen na den dood des Pausen worden er zielemissen opgedragen en publieke rouwplechtigheden gehouden. Ondertusschen zijn alle Kardinalen gewaarschuwd door den Deken van het College zich onverwijld naar Rome te begeven voor de Pauskeuze. In een der vleugels van het Vaticaan wordt een gedeelte in gereedheid gebracht voor het Conclave.

Zooals het woord zegt, is dit een met sleutel gesloten ruimte, geheel afgezonderd van alle verkeer met de buitenwereld. Iedere Kardinaal heeft er zijn eigen cel, waar hij met secretaris en bediende verblijf houdt, zoolang de Pauskeuze duurt. Niemand wordt uit- of ingelaten, tenzij een Kardinaal die door ziekte of verren afstand verhinderd was op tijd aanwezig te zijn. De te laat gekomene brengt echter geen wijziging in het reeds behandelde, maar ver-

eent zijn medewerking tot verdere beëindiging der Pauskeuze.

Den tienden dag na den dood des Pausen wordt het Conclaaf geopend met kerkelijke plechtigheid onder aanroeping des H. Geestes. Onmiddelijk na de opening begeven de Kardinalen zich naar hunne respectieve cellen en wordt deze vleugel van het Vaticaan gesloten en bewaakt. Aan allen wordt het geheim opgelegd. Geen brieven of tijdschriften worden toegelaten, noch mogen verzonden worden. In spoed eischende gevallen worden de brieven etc. in tegenwoordigheid der Particuliere Commissie der drie Oudsten geopend en beantwoord.

Deze voorzorgen zijn genomen om allen invloed van buiten te weren. Uit dankbaarheid voor bewezen diensten hebben de Pausen vroeger aan Keizers en Koningen, Religieuze Orden en broederschappen sommige voorrechten toegekend, waardoor zij recht hadden bij de Pauskeuze tegenwoordig te zijn. Door misbruik maken van sommigen hebben allen dit voorrecht verbeurd. Door Pius X werd elk privilege, placet en veto-recht afgeschaft.

Daags na de opening, of liever sluiting van het Conclaaf, wordt in een kapel, laten we aannemen de Sixtijnsche, zooals gewoonte is, een H. Mis opgedragen ter eere van den H. Geest. Alle Kardinalen ontvangen de H. Communie, waarna onmiddelijk tot de eerste verkiezing wordt overgegaan.

Deze verkiezing kan op drie manieren plaats hebben.

Vooreerst bij acclamatie.

Als er iemand is, door wijsheid en deugd boven allen uitmuntend, kan een der Kardinalen roepen: Ik kies tot Paus Zijne Eminentie N. N. Stemmen nu allen, zonder een enkele uitzondering, daarmede in, dan wordt deze keuze als geschied op ingeving des H. Geestes beschouwd, en de gekozene onmiddelijk erkend.

Ook kan het meerendeel der aanwezige Kardinalen uit vreemdelingen bestaan, niet voldoende op de hoogte van de kwaliteiten der candidaten. Zij kunnen dan een Commissie van drie, vijf of zeven Kardinalen benoemen, die namens allen de keuze doet.

De meest gebruikelijke manier is echter de geheime stemming van alle Kardinalen per briefje, welk stembiljet zij persoonlijk invullen, van een spreuk voorzien, en zelf in een kelk op het altaar werpen. Om gekozen te zijn moet de candidaat drie kwart van het aantal uitgebrachte stemmen op zich vereenigen. Den gekozene wordt gevraagd, welke spreuk hij plaatste op zijn stembriefje ter herkenning. Dit briefje wordt opgezocht en na gegaan of de gekozene op zich zelf gestemd heeft, wat ongeldigheid zou insluiten. Van iedere verkiezing worden de stembiljetten aaneengeregen bewaard om na de laatste stemming, als een der candidaten driekwart stemmen op zich vereenigd heeft, alle tegelijk verbrand te worden.

Zoodra de rook uit het Conclaaf op stijgt, weet de wachtende menigte op het St. Pietersplein, dat de nieuwe Paus gekozen is. Luid gejuich weerklinkt en met ongeduld wacht men op het oogenblik, dat de nieuw gekozene zich op het balcon zal vertoonen, terwijl de ceremoniemeester luidde den naam van den nieuwen Paus afkondigt, waarna deze aan het verzamelde volk zijn eersten Pauselijken zegen geeft.

Koloniale Raad.

Politieverordening.

Het komt wenschelijk voor dat de Commissaris van Politie in het eerste district en de Districtmeesters in hunne verschillende districten op Curaçao plaatselijke hoofden van politie zijn, en dat zij in eerste instantie het recht van straffen hebben, evenals de Gezaghebbers thans reeds plaatselijke hoofden van politie op hunne respectieve eilanden.

Mede komt het aanbevelenswaard voor meer soepelheid te brengen in het straffensysteem.

Beroep op den Procureur-Generaal wordt ook in het belang van de manschappen geacht.

In dien geest stelt de Gouverneur een wijziging voor van de bestaande verordening.

Pensioenverordening.

Met het hoofddoel, waartoe het ontwerp bij den Raad is ingediend, konden de Afdeelingen zich algemeen vereenigen, vooral omdat hiermede heel wat administratief werk wordt vermeden, wat op zijne beurt kan leiden tot bezuiniging in den vorm van inkrimping van ambtenaarspersoneel.

Afgezien hiervan vond men het ook juister om den ambtenaren hun geheele traktement toe te kennen, waarop zij zijn aangesteld, zonder eenige inhouding voor korting.

Ook de afschaffing van de kortingen als gevolg van de door den ambtenaar gedane verzekering van de na te laten betrekkingen kwam om dezelfde redenen aanbevelenswaardig voor.

Waar het Bestuur door de afschaffing van de pensioenkortingen reeds voor een groot deel aan de wenschen der ambtenaren in deze tegemoet komt, meende men, dat er in het belang der ambtenaren gevoegelijk nog een stap verder gedaan kan worden door te laten vervallen den eisch bij art. 3 gesteld, dat de ambtenaren den leeftijd van 50 jaar moeten hebben bereikt alvorens recht op pensioen te kunnen doen gelden.

Artikel 1.

I. Men stelde hier de vraag, wat onder het woord „loon genietenden" in de Memorie van toelichting te verstaan valt.

IV. Volgens de voorgestelde aanvulling kan de tijd door de onderwijzers bij het bijzonder onderwijs doorgebracht in dienst in Nederland of in een andere Nederlandsche kolonie in aanmerking komen voor pensioen. Waar het voor de hand ligt, dat deze onderwijzers ook den tijd doorgebracht in dienst bij dat onderwijs in *deze* kolonie voor pensioen geldig zullen willen maken, komt het wenschelijk voor in deze aanvulling het woord „andere" te vervangen door „eene".

VIII. Men zou het op prijs stellen eenige andere toelichting op het eerste lid van dit onderdeel te mogen ontvangen. In verband met het in de Memorie van toelichting aangegeven hoofddoel van dit ontwerp, n. l., komt het niet duidelijk voor of getrouwde ambtenaren nu 2 of wel 10% moeten blijven korten.

IX. De meerderheid was het er over eens, dat een pensioengrens van f 4500.— te hoog is om dien in een verordening vast te stellen. Een maximum pensioen van f 4000.— kwam voor voldoende te wezen en dit vooral met het oog op den slechten toestand van 's Lands middelen.

Maken de in vele opzichten nog abnormaal dure tijden het noodig, dat gepensionneerden meer dan f 4000.— krijgen, men verhelpe dat met een tijd. duurtebijslag.

X. laatste lid. Men refereerde zich aan het opgemerkte onder VIII.

XI. Evenals dit plaats heeft bij art. 1 sub VII van het ontwerp tot wijziging van het pensioenreglement 1868 achtte men het wenschelijk ook hier voor ambtenaren na het bereiken van 20 jarigen dienst gelegenheid te openen om hun weduwen en wezen te verzekeren voor 30 jaren dienst.

XVI. Bij het voorlaatste deel van dit onderdeel werd gevraagd of hier wel gedacht is aan het geval, dat de gepensioneerde getrouwd is en kinderen heeft en aan het geval, dat er een curator is.

Artikel 4.

In verband met de bepaling, dat de verordening tot den 1n. Januari 1921 zal terugwerken, stelde men de vraag of in de verordening niet tevens moet worden bepaald, dat de kortingen ter zake van eigen pensioen van af dien datum teruggegeven zullen moeten worden.

Ten slotte meenden de Afdeelingen naar aanleiding van het in de toelichting op de Nota van wijzigingen voorkomend verwijt, alsof de behandeling van het ontwerp geen voortgang heeft gevonden, omdat de Raad zijne meening in deze aangelegenheid niet heeft doen kennen, met nadruk erop te moeten wijzen, dat de vertraging van de behandeling niet aan den Raad is te wyten, daar toch de Raad door het telegram van den Minister van Koloniën, voorgelezen in de vergadering van dit College van den 7n. Juli 1921 onder den indruk is gebracht, dat de behandeling moest worden aangehouden, totdat nader bericht van het Bestuur dienaangaande zou zijn ontvangen.

Bovendien mag als bekend verondersteld worden, dat door de Sub-Commissie uit de Afdeelingen van den Kolonialen Raad, die de salarisregeling in studie heeft, langs de Gouvernements-Secretarie mondeling het verzoek tot het Bestuur is gericht om in deze nader te worden ingelicht, waarop gevolgd is deze Nota van Wijzigingen.

Onderwijsverordening.

De Afdeelingen meenden voor wat betreft de algemeene beschouwingen op dit ontwerp naar het Voorloopige Verslag dd. 4 April 1921 op het thans ingetrokken ontwerp te mogen verwijzen.

Artikelen.

Artikel VII. De meeste leden, ofschoon van meening, dat de gelijkstelling eenmaal in het Regeeringsreglement, aanvaard dient, hadden toch zeer ernstige bezwaren tegen de bekostiging daarvan door deze kolonie. De uitgaven als gevolg van dezen maatregel nemen bij becijfering afmetingen aan, welke met het oog op onze koloniale middelen door de meeste leden met ernstige bezorgdheid worden gadegeslagen.

Voegt men daarbij nog de berichten omtrent den toestand van 's Rijks schatkist, dan wordt deze ongerustheid nog grooter, omdat het dan te vreezen is, dat Nederland, geen meerder subsidie kunnende geven dan thans het geval is, hoe langer hoe meer zal aandringen op belastingverhooging in onze kolonie.

Belastingverhooging nu, aldus meenden de leden, dient slechts bij volstrekte noodzakelijkheid plaats te hebben en de gelijkstelling is naar het oordeel der meeste leden niet absoluut noodzakelijk.

Gelijkstelling eenmaal in het Regeeringsreglement, dient aanvaard. Maar ook alleen dan, aldus de meerderheid, als Nederland, waar de gelijkstelling is aangenomen, zich de kosten daarvan getroosten wil zonder de Koloniale Begrooting daarmee te belasten.

Enkele leden verklaarden evenwel, dat zij zich niet tegen de gelijkstelling zouden verzetten, indien de koloniale geldmiddelen het doen dier uitgaven gedoogden.

Andere leden, de minderheid, wilden bovengenoemde voorwaarde niet stellen. Wil het Moederland de kosten der gelijkstelling voor zich nemen, des te beter. Maar ook als de daaraan verbonden uitgaven op de zelfde wijze als de andere moeten worden gevonden, zijn ze van meening, dat zij aanvaard dient te worden.

Artikel IX. Vrij algemeen wilde men gaarne zien dat de Inspecteur van het Onderwijs als zoodanig Secretaris van de Schoolcommissie bleef. Hij zou dan de Schoolcommissie kunnen bijstaan en de gewenschte inlichtingen geven, waardoor ook uitgaven voor meerdere bureelbehoeften kunnen worden uitgespaard.

Door het feit, dat de Inspecteur van het Onderwijs ambtshalve voorzitter van de Schoolcommissie is, concentreert men te veel macht in éene hand, waartegen overal dient te worden gemaakt.

Enkele leden meenden, dat niet bij verordening moest worden bepaald, wie voorzitter of wie Secretaris zou zijn, maar dat gevoegelijk aan de Schoolcommissie zelf kon worden overgelaten om uit haar midden een voorzitter en een secretaris te kiezen en dat de Schoolcommissie ten deze volledige vrijheid behoort te hebben.

Naschrift der Redactie.

De meerderheid van den Kolonialen Raad houdt er een rare manier van aanvaarding der GELIJKSTELLING op na!

De opneming in het Curaçaosch Regeeringsreglement van het beginsel der Gelijkstelling beteekent: dat voortaan het Gouvernement van Curaçao het onderwijs zijner Katholieke Burgers evengoed, OP GELIJKEN VOET, zal bekostigen als het onderwijs zijner overige onderdanen.

Niet langer eenige achterstelling voor de Katholieken. Alle Burgers, Katholiek of niet-Katholiek, zijn gelijk voor de Wet.

Nu zegt de meerderheid van den Kol. Raad:

Goed! Die gelijke bekostiging aanvaarden wij, maar zonder bekostiging!!!???

Wat aanvaarden de Heeren dan?

Verder heet het: 't loopt te hoog; het onderwijs kost te veel!

Welk onderwijs? Mijne Heeren!

Het Openbare, voor die paar honderd, of het Katholieke, voor een paar duizend kinderen?

Er is geen geld?

Geen geld voor het onderwijs van het arme volk!

Maar wel voor dat der meer gegoede kinderen!!

Komt hier de aap niet leelijk uit de mouw?

Gelijkstelling was niet absoluut noodzakelijk, beweren de Heeren.

Wel zeker!

De Katholieken komen er toch wel! Bijna een eeuw hebben ze het zelf bekostigd.

Ja! dat hebben we!!

Is het nog niet mooi genoeg!

Moet dat lang gedragen onrecht nog langer duren?

Al zouden de liberale Heeren het wenschen, wij, Katholieken, wij willen dat niet langer. Niet langer bedelen om een almoes, waar we recht kunnen laten gelden.

Is de houding dezer Meerderheid van den Kolonialen Raad niet diep treurig?

En, dat zijn de Heeren, die het Budgetrecht voor zich opeischen!

Dan moeten de Heeren het zóó maar aanleggen, gelijk ze nu doen. Dan krijgen ze het zeker!

Ze toonen vol rijp te zijn voor autonomie. Zij zien immers alleen naar het algemeen belang van het volk.

Het Volksonderwijs is hun ALLES

Wat zeggen we?

IS HUN GEEN CENT WAARD UIT EIGEN ZAK.

Schitterender brevet van onvermogen voor autonomie of zelfs budgetrecht kon de Raad zich zelf niet uitreiken.

't Wordt hoog tijd, dat aan dergelijke elementen het medezeggenschap in het bestuur der Kolonie wordt ontnomen om het te geven aan personen, die door hoogere beginselen bezield, niet allereerst het eigenbelang, maar het belang der bevolking in 't algemeen op 't oog hebben.

Aanhangsel tot het verslag van de handelingen der Eerste Kamer.

Vragen, door de leden der Kamer gedaan overeenkomstig art. 52 bis van het Reglement van Orde, en de daarop door de Regeering gegeven antwoorden.

SCHRIFTELIJK GEDANE VRAGEN.

34. *Vraag van den heer* **van Kol** *aan den Minister, van Koloniën, in zake het verstrekken van betrekkelijk geringe voorschotten aan de kleine landbouwers op Aruba. (Ingezonden 15 December 1921.)*

Is de *Amigoe de Curaçao* van 12 November 1921 komen ernstig klachten voor over het gemis van de noodige middelen der kleine landbouwers op Aruba om van dezen buitengewoon gunstigen regenval de noodige voordeelen te trekken.

In de Minister, met het oog op het urgente van dit geval, bereid den Gouverneur, zoo noodig, telegrafisch te machtigen, door het verstrekken van betrekkelijk kleine voorschotten deze nijvere, doch zeer arme bevolking in de gelegenheid te stellen, plantzaad te koopen en op andere wijze te helpen om hun gronden te kunnen bewerken?

Alleen daardoor kan eenige verbetering worden gebracht in den treurigen economischen toestand op dit eiland, doch daarvoor is spoedige hulp vereischt.

Handelingen.

Berichten uit de Kolonie.

Hoog Bezoek.

Dinsdag middag brachten Z. E. de Gouverneur en Mevrouw BRANTJES onverwachts bezoek aan het Meisjesweeshuis op Habay. Alleraangenaamst werden de kleintjes verrast met eenige prachtexemplaren van echte Teddybeertjes, zoo juist aangevoerd van Bear-Mountains.

R. K. Volksbond.

Uit het Jaarverslag stippen we nog aan: Dat de Bond op het oogenblik 1900 leden telt; 1100 vrouwen en 800 mannen.

Dat in het afgeloopen jaar het Begrafenis fonds 22 uitkeeringen deed.

Dat het Ziekenfonds in werking treedt 1 Februari a. s.

Dat aan contributie ontvangen werd de som van f. 13932.05.

Dat na aftrek der onkosten er in kas overbleef een batig saldo van f. 7496,59, op verschillende Banken in deposito geplaatst.

Dat voor het nieuwe bestuursjaar zijn benoemd de Heer JOHAN RIB tot 2en Vice-president;

de Heer CONSTAN CASSIANO tot Algemeen Penningmeester;

de Heer JOSE M. KROON tot 1en Secretaris.

Dr. Henriquez.

Uit goede bron vernemen wij, dat Dr. HENRIQUEZ, afgekeurd voor den Militairen dienst, naar de Kolonie terugkeert als particulier geneesheer.

Laatste oogenblikken van Z. H. Paus Benedictus XV.

In Rome heeft de griep geheerscht. Pater Generaal P. Magister LUDOVICUS THEISSLING had ook een aanval te doorstaan.

Z. H. PAUS BENEDICTUS XV werd het slachtoffer dezer ziekte. Op 18 Januari werd de H. Vader ziek, maar niets deed een zoo spoedig einde verwachten. In den nacht van 18 op 19 kwam er bronchitis bij, welke weldra ontaardde in hevige longontsteking. De Paus werd hevig benauwd en de geneesheeren vreesden het ergste. Z. H. vroeg om de H.H. Sacramenten der stervenden. De H. Vader verloor het bewustzijn en begon te ijlen. Om het ademhalen te vergemakkelijken werd hem zuurstof toegediend. De Paus scheen de personen rondom hem weder te erkennen, liet Kardinaal Gasparri, den Staatssecretaris zijn politiek testament na en overhandigde zijn neef Markies della Chiesa zijn particulier testament. Verder kon Z. H. nog eenige woorden richten tot Kardinaal MERRY DEL VAL.

Na hevigen doodstrijd overleed de Paus Zondagmorgen 6 uur.

De Kardinalen hebben besloten de voorloopige bijzetting van het gebalsemde lijk in de St. Pieter slechts te laten bijwonen door de Kardinalen, het Corps Diplomatique en de Aristocratie van Rome.

Een bericht van Rome bepaalde de begrafenis des Pausen op Donderdag 26 Januari l. l.

Als dit waar is, bestaan er bijzondere redenen voor deze verhaasting, want volgens het Kerkelijk Wetboek wordt een overleden Paus eerst na 9 dagen begraven.

La Verdad.

Deze Collega had in zijn nummer van Donderdag 26 Januari een artikel over de Verhouding tusschen Kerk en Staat, maar schijnt niet te weten, dat de Kerk in eigen aangelegenheden er een eigen opinie op na houdt en die ook volgt.

De Kerk verlangt voor zich niets anders dan volledige vrijheid in Godsdienstzaken, is volstrekt niet begeerig om den Staat te overheerschen, maar streeft steeds naar een vriendschappelijk samengaan met den Staat.

De Katholieke Kerk is alleen intolerant op het gebied der Geloofswaarheid, omdat de Waarheid één en ondeelbaar is, maar de concordaten en verdragen met verschillende Staten bewijzen overvloedig, dat de Katholieke Kerk buiten Geloofszaken, zoo ver mogelijk met den Staat medegaat om den algemeenen vrede maar te bewaren en het algemeen welzijn der Burgers te dienen.

Een liberale of vrijmetselaarsgids is nu juist niet de meest veilige in deze kerkelijke aangelegenheid.

De West-Indische Gids.

Het Januarinummer van 1922 opent

met het slotstuk van P. A. EUWENS over *Admiraal Pedro Luis Brion*. Dan volgt G. J. Staal, *Door de modder naar Coronie*, waarop *storm van 'sGravensande* door J. A. J. DE VILLIERS, Staat van Uitvoer van Balata uit Suriname, Br Guyana, Cayenne, en Venezuela in de jaren 1863 t/m 1919.

Catalogus van de belangrijkste oorspronkelijke Nederlandsche werken vooral van den laatsten tijd.

Uitgegeven door Martinus Nijhof, Boekhandelaar, 's Gravenhage.

Dit catalogusje verschijnt thans voor de zesde maal. Het bedoelt een handleiding te zijn bij de keuze van oorspronkelijke Nederl. boeken en is daarvoor opnieuw met zorg aangevuld.

Het is bijzonder geschikt om de oorspronkelijke Nederl. literatuur in het buitenland bekend te maken.

Door informaties bij de uitgevers is het mogelijk geworden van de erin vermelde boeken de thans geldende prijzen op te nemen, welke nog in geen enkele boekenlijst zoo volledig voorkomen.

Vraag dezen catalogus aan.

De brand in de St. Pieter te Rome.

Omtrent den brand in de St. Pieter te Rome meldt de „Msbd." nog het volgende:

Toen Woensdag 14 Dec. om 9 uur de bewaker van den koepel naar beneden kwam, bemerkte hij, dat uit de deurspleten bij de derde groep treden rook ontsnapte, terwijl een scherpe brandlucht merkbaar was. Nadat hij meerdere malen aangeklopt had zonder antwoord te krijgen, zag hij door het sleutelgat, dat de vlammen langs de wanden omhoog kropen. Zonder verder tijd te verliezen, liep hij naar beneden en maakte alarm, waarop de arbeiders, die steeds in de St. Pieter werken, de „Sampietrini" en eenige domheeren naar de plaats van den brand ijlden. Tegelijkertijd was de op het St. Pietersplein gestationeerde brandweer, die sinds 1870 uitsluitend voor hulpverleening in het Vaticaan of in de St. Pieterskerk door de Regeering aldaar gevestigd is, gewaarschuwd.

In een oogenblik tijds waren twaalf brandweerlieden met al het materiaal ter plaatse. De H. Vader, die intusschen over den brand was ingelicht, zond Zijn opperkamerheer, Mgr. Caccia Dominioni, om nadere bijzonderheden te vernemen. Aanwezig waren [illegible] St. Pieter en Mgr. Zampini, de administrator der apostolische paleizen, die zich, nadat de deur ingeslagen was, konden overtuigen, dat het vuur reeds verontrustende afmetingen aangenomen had. Daar het plafond der kamer reeds op meerderen plaatsen door de vlammen aangegrepen was, dreigde groot gevaar voor een hooger gelegen vertrek, waarin kostbare kunstvoorwerpen bewaard worden.

Wijl zich in de nabijheid van de trap geen waterleiding bevindt, moesten de op het terras aangebrachte bassins gebruikt worden. Nadat men een muur, die op het punt stond in te storten, omver gehaald had, werd een keten van Sampietrini, brandweermannen en carabienieri, gevormd om met emmers het water zoo spoedig mogelijk naar de plaats van den brand te brengen. De openbare veiligheidsdienst staat onder leiding van den politiecommisaris van den Borgho.

Ondertusschen arriveerde van Via Genova de ingenieur Venuti met een nieuwe groep brandweerlieden, die onmiddelijk bij het blusschingswerk de hulpzame hand boden. Na een uur was elk gevaar geweken. Mgr. Caccia Dominioni heeft over de snelle aankomst der brandweerlieden en hun zeer voorzichtig werk zijn volle bewondering uitgesproken.

Over de oorzaak van dezen brand tast men nog in het donker. Sommigen spreken van onvoorzichtigheid van arbeiders, anderen van kortsluiting. Een onderzoek wordt reeds ingesteld.

Begrijpelijkerwijze heeft de brand een geweldige ontroering in het Vaticaan verwekt. Ook de H. Vader was zeer onder den indruk en was zichtbaar gerustgesteld, toen Mgr. Caccia Dominioni Hem kon mededeelen, dat er geen gevaar meer bestond.

Officieele berichten.

Aan den onderwijzer 4e klasse op Aruba B. E. Goilo is tot herstel van gezondheid een maand verlof verleend; en Mej. O. L. Henriquez is tijdelijk als kweekelinge aan de openbare school te Oranjestad geplaatst.

Aan Mevr. S. Troost-Verheus, onderwijzeres 2e klasse aan de Wilhelminaschool alhier is tot herstel van gezondheid twee weken verlof verleend.

Aan den agent van politie 2e klasse W. Hoogkamer is tot herstel van gezondheid acht dagen verlofsverlenging verleend.

Aan den machinist-werkbaas bij het Departement van Openbare Werken M. F. Kroon is op zijn verzoek, met ingang van den dag van zijn vertrek uit de kolonie, eervol ontslag als zoodanig verleend.

Nieuwjaarspreek van Kardinaal Faulhaber

Belangrijke beschouwingen.

De kardinaal - aartsbisschop van München, mgr. Faulhaber, heeft als naar gewoonte ook dit jaar een Nieuwjaarspreek gehouden. Met het oog op enkele frappante passages, die daarin met betrekking tot de tegenwoordige toestanden en gebeurtenissen voorkomen, laten wij een uittreksel uit deze merkwaardige kardinaalspreek volgen.

De kardinaal begon met er op te wijzen, hoe de acht zaligheden als voorschriften, ter bereiking naar het hooger geluk door den Heiland gegeven, door de eeuwen heen van kracht zijn gebleven en weidde verder met practische toepassingen en vermaningen hierover uit.

Vervolgens behandelde Zijne Eminentie de rijksschoolwet. Wanneer het Nieuwejaar van het Noorden uit deze wet tot ons brengt, welke het recht en het geweten der ouders in naam der vrijheid knecht, dan zullen de Katholieke ouders zich aaneensluiten in de Katholieke ouders-vereenigingen.

De kardinaal besprak verder den in het komende jaar te houden rouwdag. Hopen wij, zoo sprak hij, dat het niet louter een rouwtheater wordt. Men is er niet mee klaar, als men alleen de trams niet laat loopen. In den ouden biertijd hielden ook de studenten er hun „rouw-partijen" op na. De rouw om de dooden moet veeleer volgens de liturgie der Kerk geschieden.

Wat de verzorging der noodlijdenden betreft, deelde de kardinaal mede, dat uit Amerika gedurende de laatste maanden de giften zijn uitgebleven. Op de schriftelijke navraag van den kardinaal kwam het antwoord: Amerikaansche reizigers zijn in München geweest en hebben het October-feest gezien. Sindsdien gelooven zij niet meer aan den economischen nood. Zoo moeten de armen het gelag betalen.

Groot leed en groote zorg heerschen onder ons volk en in onze stad. Een vrouw schreef mij onder vele anderen: „Wanneer ik slechts met mijn kinderen met Kerstmis een warme kamer en aardappelen had, zou ik tevreden zijn."

De H. Vader heeft onze armen met groote giften geholpen. Alle Rothschilds der wereld tezamen hebben ons volk niet zooveel geschonken als de H. Vader ons dit jaar gegeven heeft. Hartelijken dank aan onze landelijke bevolking voor haar rijke gaven bij de levensmiddelen-inzamelingen. Een statistiek hierover zou de laster over de boeren op de lippen der stedelingen doen wegsterven.

De kardinaal vervolgde:

„Het zesde woord van den Heiland: („Zalig de reinen van harte") is een rotsblok, die door de hand van een reus in het moeras is geslingerd, zoodat de modder hoog opspat. Men spreekt zooveel van de zwarte schande in de bezette gebieden. Wij behoeven niet naar de bezette gebieden te gaan. Mij is verteld, dat er bij ons negerdansen vertoond worden zocals alleen de negers en wilden ze vroeger gedanst hebben."

„Er zijn teekenen, die er op wijzen, dat wij in het Nieuw jaar een nieuwen Kulturkampf tegen de Katholieke Kerk zullen krijgen," zoo ging de kardinaal voort. „Maar het is een kenteeken der ware kerk dat zij ook de wondeteekens van Christus draagt."

Tenslotte gaf de kardinaal aan de duizenden geloovigen, die den grooten dom vulden, zijn zegen.

De Nieuwjaarsontvangst bij President Ebert.

De Belgische redacteur schrijft aan *De Maasbode*:

Aan de tusschen president Ebert en den apostolischen nuntius, Mgr. Pacelli, gewisselde toespraken wordt in vele kringen een meer dan gewone beteekenis gehecht. Dat de gezant van het Vaticaan woorden van vrede en verzoening sprak, kan natuurlijk geen opzien baren, doch deze woorden krijgen een grootere politieke beteekenis wanneer men in aanmerking neemt dat Mgr. Pacelli ze niet uitsprak als vertegenwoordiger van den Vredesvorst bij uitnemendheid, doch als deken van het corps diplomatique, en dus namens het geheele college der te Berlijn geaccrediteerde gezanten.

Hoe moeilijk het ook zijn moge, deze eerste officiëele Nieuwjaarswenschen sinds de revolutie op hun juiste waarde te schatten, het is duidelijk dat zij, en door hun inhoud, en door hun vorm, een meer dan formeele beteekenis hebben.

De eerste Duitsche scheepvaartlijn naar West-Indië.

Hamburg, 21 Nov. De A. G. Hugo Stinnes voor zee-scheepvaart en overzee-handel in Hamburg, kondigt de opening van een geregelden maandelijkschen pasagiers- en vrachtdienst aan naar West-Indië. Als eerste schip zou 20 December het stoomschip *„Otto Hugo Stinnes* 9 van Hamburg vertrekken naar Havana, Vera-Cruz, Tampico en New-Orleans.

Handel met Cuba.

Het Ministerie van Buitenlandsche Zaken maakt bekend, dat de Nederlandsche Handelsattaché te Waschington, mr. Andreae, begin Januari a.s. een ongeveer 14-daagsche dienstreis naar Cuba zal ondernemen. Belanghebbenden, die meenen, dat deze reis mede dienstbaar zou kunnen gemaakt worden aan de behartiging hunner belangen op Cuba, wordt verzocht, vóór 1 December a.s. zich schriftelijk te wenden tot de Directie van Economische Zaken, Bezuidenhout 97, 's Gravenhage.

Het Panamakanaal.

Het aantal Amerikaansche schepen, dat het Panamakanaal in het per 30 Juni 1921 afgeloopen jaar passeerde bedroeg ca. 45 pct. van het totaal verkeer. Daarop volgen de schepen onder Engelsche vlag met 32 pct., vervolgens komen de Japansche met ca. 7 pct. en op de vierde plaats de Noorsche schepen met 6 pct. De schepen dezer 4 landen nemen dus met ca. 89 pct aan het veerkeer door het kanaal deel:

De kanaalontvangsten bedroegen na aftrek van alle onkosten $ 2.762.956. Het volgend staatje geeft een overzicht van de nationaliteit en den tonneninhoud der handelsschepen, welke het kanaal passeerden. Ook 19 Duitsche stoomschepen met een inhoud van 67.334 netto-register ton betaalden $ 62.908 kanaalrechten.

	Aantal	Reg.-tons.	Netto-Kanaalrechten in $
België	2	8.092	7.886
Braziliën	1	4.566	4.388
G. Britanië	970	3.965.613	3.976.395
Chili	63	159.721	147.023
China	4	12.098	18.187
Costarica	16	2.784	2.952
Cuba	1	702	722
Denemarken	60	236.512	241.411
Nederland	50	248.800	229.248
Finland	2	4.281	5.137
Frankrijk	44	155.889	164.575
Duitschland	19	67.334	62.908
Italië	25	102.783	103.206
Japan	136	613.245	655.176
Joego-Slavië	2	4.508	4.877
Mexico	4	5.032	4.354
Noorwegen	140	548.227	523.311
Panama	8	1.370	1.463
Peru	60	157.495	107.160
Rusland	4	11.279	12.156
Spanje	44	117.400	118.548
Zweden	26	113.661	93.331
Ver. Staten	1212	4.874.477	4.797.463
Totaal	2892	11.415.876	12.276.889.

Posterijen.

Onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Aangeteekende stukken:
M. E. Curiel, H. A. Statius Muller.

Gewone stukken:
Clarita v. Nyten, H. Rodriguez Ceballos & Co., Dometilia Henrique, J. F. Gerlein, José Gonzales, P. H. Muntz, Nicolas Estate, J. S. Simons, Herman Eugenio, Jorge Montero, Pache Joaquin Arriaga, Eduardo Picon Larez, Ernesto Divas, Jesus Gonzales, Juan Ras, Kiermo Damijan, Virginia De Windt, José Rojas, Joanita de Windt, W. F. Donathan, Angelica Dorcas, Ricardo Doran, Maria Delcarmen Dias, Napoleon Damijan, Bernardo Dalmu, Arturo Caspar, Emma Davelaar, Leonora Delvali, Wenceslao de Windt, Victor Silis, Francisco Albert.

Phosphaat.

Het Zweedsche stoomschip „Nautic", groot netto 2208 M3, gezagvoerder *Th. Culberg*, komende van Landskrona, is den 15 Januari j l. te Neuwport aangekomen, heeft aldaar 863,600 Kg. phosphorzure kalk ingenomen, en is den 21n. Januari 1922 — na in de stad te hebben gebunkerd — met bestemming naar Malmö vertrokken.

MUZIEKUITVOERINGEN.

Programma.

1. Tocar el tambor — Marche Espagnole (1e uitv.) J. Pardo.
2. Les Masques — Ouverture C. Pedrotti.
3. Quand l'amour refleurit — Valse O. Cremieux.
4. Fant. sur Elisire d'amour G. Donizetti.
5. Club Maracay — Fox-Trot P. Gutierrez.
6. Fant. sur Il Trovatore G. Verdi.
7. Ejemplo — Valse (1e uitv.) F. Ortiz.
8. For me and my gal — One-Step G. Meyer.

Zondagavond om 7.30 uur Brionplein

BUITENLAND.

Washington.

De opening der conferentie viel samen met eenige maritieme en militaire evenementen van den eersten rang. In diezelfde dagen liep in Japan de Opper-Dreadnought (Kaga) van stapel, een monster van 39.900 ton, bewapend met 12 40 c.M. kanonnen. Tegelijk werd bericht dat de (Notsoe) een Opper-Dreadnougt van 33.000 ton en 8 40 dM.. kanonnen nog in den loop van December in dienst zou worden gesteld.

Aan Amerikaansche zijde liep een Super-Dreadnought van het Colorada-type metende 32 600 ton van stapel· Den 22sten Maart was er ook al zoo een van stapel geloopen. Deze schepen voeren 8—40 cM. kanonnen en 14—12½ cM's.

Tevens werd gemeld, dat te Annapolis in begin Januari de kiel zou worden gelegd van de (Massachussets), de eerste eener reeks Super-Dreadnoughts van 43.200 ton, bewapend met 12 — 40 cM. en 18 —15 cM. kanonnen. Een maand later zou de slagkruiser (Lexington), die 280 M. lang moest worden en 35 mijlen per uur zou kunnen afleggen, op stapel worden gezet.

Maar de Amerikaansche toebereidselen beperkten zich niet tot de zee; ook de verovering der lucht stond op het program der dollarmenschen

En ongetwijfeld als een kleine waarschuwing voor de deelnemers aan de Conferentie, liet de Amerikaansche oorlogsluchtdienst een luchtmonster van ongehoorde moordkracht naar Washington vliegen, n.l. de J. L. 12, een nieuw soort aanvalsvliegtuig, geheel uit aluminium vervaardigd, door stalen pantserplaten beschermd en bewapend met niet minder dan 30 machinegeweren, welke te zamen 750 schoten per seconde kunnen afgeven!

De vliegtuig dat ongeveer 225 K.M. per uur kan afleggen is van den grond af zéér moeilijk te treffen, althans zóó dat het onschadelijk wordt, want alle vitale deelen en de bemanning zijn door pantserplaten beschermd. Behalve zijn geduchte machinegeweren, voert het ook nog een zeer groot aantal zware luchtbommen mede.

Het is bestemd om zich op infanterietroepen te werpen en op zéér geringe hoogte een geweldig vuur af te geven. Een tiental van deze vliegtuigen zouden een oprukkende infanterie colonne van een divisie binnen ettelijke seconden kunnen vernietigen.

Nog verschikkelijker evenwel zijn de uitvindingen van chemische verdelgingsmiddelen, waarvan tegelijk met de opening der Conferentie werd melding gemaakt.

Naast de reeds bekende en verschrikkelijke gassen, die in den oorlog werden gebruikt, hebben de Amerikanen het Lewisite uitgevonden.

Dit gas verbrandt kleeren, huid en vleesch van allen, die het nadert. Het is zwaarder dan phosgeen en wordt derhalve niet zoo snel door den wind medegevoerd.

Op tweeërlei wijze kan het worden verspreid.

Een eskader (sproeivliegtuigen) goed voorzien van speciaal daarvoor ingerichte slangen, kan het over een stad doen nederdalen; en als dit maar met de noodige (bekwaamheid) gebeurt, zal het gas ongetwijfeld binnen eenige uren de geheele bevolking van zoo'n stad uitroeien. De tweede verspreidingswijze is de meer traditioneele bom.

Er worden reeds bommen vervaardigd van 1900 Kilo, welke honderden Kilo's van dit gas bevatten. Toen men dit gas wilde aanwenden om kwaadaardige prairie-ratten *en masse* er mede te dooden, bleek het daartoe onbruikbaar, want het doodde tegelijkertijd alle plantengroei!

Men zou zeggen, dat het verschrikkelijke vooruitzicht van een oorlog met zulke satanische middelen voldoende moest zijn, om iedereen oorlog onmogelijk te maken. De ervaring heeft echter bewezen, dat de toenemende wreedheid en moorddadigheid der aangewende middelen, den oorlog niet vermag te voorkomen.

***

De practische Amerikanen hebben deze conferentie ook niet bijeengeroepen met het uitgesproken doel een oorlog te voorkomen Zij hebben het dichterbij gezocht en een zeer beperkt doel gesteld: beperking van den vlootbouw, door een vlootbouwvacantie van 10 jaren; vastelling van een bepaalde machtsverhouding tusschen de drie voornaamste — en later ook de twee volgende — zeemogendheden; en de open deur in China. De bekendmaking hunner geweldige toebereidselen zal wel geen ander doel hebben gehad dan Engeland en Japan (murw) te maken en bereid tot het aanvaarden der Amerikaansche voorstellen. Maar het schijnt alweer te zullen uitkomen, dat geestelijk overwicht het altijd wint van kracht, wanneer er met andere middelen dan die der brute kracht wordt gestreden. Het schijnt, dat de geestelijke superioriteit der Engelsche diplomatie Amerika drijft in eene richting, welke het nooit heeft willen inslaan en dat de Japansche sluwheid zal beletten dat Amerika op die punten zijn zin krijgt, ten aanzien waarvan Japan iets anders beoogt dan Uncle Sam.

***

Engeland verscheen ter conferentie met een zeer zuiver en met afgerond begrip van hetgeen het wilde en met het vaste voornemen om de volle beteekenis en het geheele vermogen zijner ongeëvenaarde diplomatie aan te wenden tot het bereiken van dit klaar geziene en welomlijnde doel.

Wat dit doel is, is reeds meermalen uiteengezet. Engeland heeft op 't oogenblik nergens meer behoefte aan dan aan vrede en rust. Alleen indien de vrede gehandhaafd wordt en in het Britsche Rijk de rust wordt hersteld, kan het zich weer oprichten en de drukkende economische gevolgen van den wereldoorlog te boven komen. Tal van moeilijkheden — welke we nog nader hopen uiteen te zetten, — heeft het te overwinnen en van al die geweldige moeilijkheden is de economische de grootste. De Engelsche werkzaamheid om deze te boven te komen, verdient bewondering. Washington was ten slotte slechts een deel dezer werkzaamheid. In Washington moest worden bereikt, dat Engeland, zonder al te zwak te worden ter zee, toch niet genoodzaakt zou worder tot uitgaven, welke de natie zouden ruïneeren. 't Was met zekerheid te voorzien, dat het daartoe zou komen, als de wedstrijd tusschen Amerika en Japan voortduurde. Engeland was niet in staat tegen Amerika op te bouwen.

Maar nog altijd stond het sterk door zijn bondgenootschap met Japan. Voordat Amerika het zoover had gebracht, dat zijne vloot even sterk was als de vereenigde vloten van Engeland en Japan moest er nog héél wat gebeuren; en, ook al was het eenmaal zoover, dan nog misten de Amerikanen de oorlogservaring, de gesloten nationale eenheid en de vele vlootsteunpunten, waarover de verbonden zeemachten van Oost en West te beschikken hadden.

Engeland wist, dat Amerika dit bondgenootschap met wantrouwen beschouwde. Het *wilde* onder geen voorwaarde met Amerika in conflict komen; het wilde veeleer een goede en nauwe verstandhouding met de rijke „nieuwe wereld." Toch heeft het, alle Amerikaansche protesten ten spijt, toen het bondgenootschap met Japan afliep, dit vernieuwd. Dat was een meesterzet. Zóó behoefde het Amerika niet te vreezen, en dàt was de eerste voorwaarde om met Amerika te kunnen onderhandelen. De Engelsche diplomatie is er diep van doordrongen, dat de zwakkere ook zwak staat bij onderhandelingen, dat het bewustzijn van zwakte slechten invloed heeft op den geest van onderhandelaars. Bovendien had ze nu iets te schenken, een concessie te doen en voor die concessie moest ze iets beters terug ontvangen, dat ook Japan tevreden zou stellen.

Dat zou te Washington gebeuren. Het schijnt vrijwel vast te staan, dat de suggestie om te Washington een conferentie te beleggen, eigenlijk van Engeland is uitgegaan.

Zie nu wat het eerste en tot dusver eenige resultaat is der conferentie: een overeenkomst der 4 grootste zeemogendheden om elkanders bezit in de Stille Zuidzee te garandeeren voor 10 jaren. Amerika, Engeland, Frankrijk en Japan zijn overeen gekomen gedurende 10 jaren den bestaanden toestand in den Grooten Oceaan te bestendigen en in ruil daarvoor hebben Engeland en Japan hun verbond opgegeven. Amerika is hierdoor gedrongen op een weg, dien juist de groote meerderheid, welke Harding op het kussen bracht, niet wilden betreden: den weg van inmenging in de internationale politiek. Zóó duidelijk is dit, dat de Amerikaansche diplomaten, die aan de conferentie deelnemen, naar een middel hebben gezocht, om deze overeenkomst te kunnen sluiten buiten den Senaat om, daar zij vreezen, dat de Senaat er zijne goedkeuring niet aan zal hechten....

Het valt dan ook niet te ontkennen, dat deze overeenkomst veruit het gunstigst is voor Engeland en Japan. Engeland krijgt er de moreele zekerheid door gedurende tien jaren niet aangevallen en in geen oorlog ter zee met een te vreezen tegenstander te zullen worden betrokken. In 10 jaren hoopt het er economisch weer bovenop te zijn, dan kan men verder zien. Het is intusschen op een onberispelijke wijze van zijn bondgenootschap met Japan af en is zoo vrij als het verkiest, om, als de nood aan den man komt, toch weer met Japan samen te gaan! Japan van zijn kant behoudt alle ex-Duitsche bezittingen in den Grooten Oceaan, behoeft in 10 jaren tijd geen enkelen aanval te vreezen, kan zich economisch ontwikkelen en zijne beheerschende positie in het Verre Oosten consolideeren....

Amerika daarentegen zou bij een eventueel Engelsch-Japansch, Engelsch-Fransch, of Japansch-Fransch conflict ook de bezittingen der betrokken landen in den Grooten Oceaan moeten verdedigen en mist iederen waarborg, dat na 10 jaren, of zelfs bij een tusschentijdsch conflict Engeland en Japan toch weer niet samengaan.

Is het te verwonderen dat de Engelsche diplomatie plotseling zeer loslippig werd, toen hare suggestie van dit viervoudig verbond ter conferentie in behandeling kwam; dat zij het van meet af voorstelde, alsof deze overeenkomst verzekerd was, teneinde de Amerikaansche publieke opinie voor te bereiden en te beïnvloeden, dat Japan gretig toehapte en Frankrijk uiteraard geen bezwaren had; maar dat de Amerikaansche diplomaten — gedachtig aan „notificer" en „communiquer", waarmede in de Opper-Silezische kwestie, het Versailles-verdrag ontdoken werd — niet wilden spreken van een „overeenkomst", doch ten einde den Senaat niet kopschuw te maken, van een „wederzijdsche verklaring" der 4 regeeringen?

Van dit laatste wilden Engeland en Japan echter niet weten; want volgens de Amerikaansche Grondwet, kan alleen de Senaat Amerika binden En de verbintenis, de zekerheid willen zij.

***

Maar met deze overeenkomst alléén zijn de Engelschen toch niet waar zij willen wezen: ook de overeenkomst betreffende de vloten moet tot stand komen, wil Groot Brittannië's doel met de conferentie van Washington geheel bereikt worden. Die overeenkomst beteekent voor Engeland eene besparing van verscheiden honderden millioen per jaar. Het betreft al dadelijk het op stapel zetten der 4 slagschepen van het „Hood"-type — ook Supper-Dreadnoughts van ruim 40 000 ton te doen uitstellen. Dat alleen zal 400 millieon besparen.

Men kent het uitgewerkte Amerikaansche voorstel. De Engelschen hebben voorgesteld nog verder te gaan. Zij wilden speciaal den aanbouw van *offensieve* duikbooten — het grootste gevaar voor den Britschen handel — beperken, en de tonnenmaat der defensieve duikbooten voor ieder vaartuig tot 250 ton, en voor de geheele vloot tot een bepakte tonnenmaat, beperken.

Bovendien schijnen de Engelsche deskundigen bewezen te hebben, dat een bouwvacantie van 10 jaren aan het einde dezer 10 jaren een groot Engelsch en na 15 jaren een belangrijk Amerikaansch overwicht zou beteekenen, waardoor de Engelsche wenscht tot beperkte vervanging van verouderde schepen in die 10-jarige periode meer kans op verwezenlijking zou krijgen, zoodat de Engelsche achterstand in allermodernste vaartuigen zou ingehaald worden.

Het groote beletsel echter tegen verwezenlijking der — eventueel geamendeerde — Amerikaansche voorstellen was Japan. Zooals men weet wilde japan dusver geen genoegen nemen met de voorgestelde verhouding 5—5—3 en stelt het voor 10—7—7, wat echter Amerika nu weer niet wenscht.

Nadat Japan's positie door het „viervoudig verbond" betreffende de Stille Zuidzee is verzekerd, zal het zijne bezwaren evenwel reeds lichter stellen. En eene „gentle hint" der Engelsche diplomatie, dat oogenblikkelijk na de uitvoering der vlootovereenkomst, de verhouding zal zijn: Engeland en Japan 900 000. Amerika 500.000 ton, terwijl de beide ex-bondgenooten een groot overwicht in kleine kruisers zullen behouden, zou allicht op Japan de gewenschte uitwerking hebben. In ieder geval zijn de Engelschen alweer druk bezig om de meening ingang te doen vinden, dat de toestemming van Japan zeker is nu het viervoudig verbond is aangegaan en Amerika geen vlootsteunpunten in den Grooten Oceaan zal krijgen. En de kans lijkt inderdaad groot, dat het er van komen zal. Dan zal het Engelsche succes ter conferentie van Washington bijna volkomen zijn.

Als die conferentie niet ware gehouden, zou Engeland onherroepelijk tot den 3en rang ter zee zijn teruggedrongen en tog nog véél grootere uitgaven moeten doen dan waarmede het nu zou kunnen volstaan. Slaagt die conferentie in den bovenbedoelden zin, dan blijft Engeland de *eerste* zeemogendheid gedurende 10 jaren, zal het met Japan samen — en een samengaan is evengoed mogelijk zonder als mèt verbond, dàt bewees de wereldoorlog — ver in de meerderheid zijn tegenover Amerika, dat, zonder de Washingtonsche conferentie in 1925 veruit de sterkste mogendheid ter zee zou geweest zijn en, als het er alles op wilde zetten, Engeland en Japan beide tot economischen ondergang zou brengen, indien het onbeperkt voortbouwde. Het eenige succes voor Amerika blijft dan de besparing en de geringere kans op een oorlog tegen Japan in de eerste 10 jaren.

De N. Eeuw.